

OSSP (OIDEACHAS SAORÁNACH, SÓISIALTA AGUS POLAITIÚIL)

An tOideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (fir)	Sampla	Míniú ar an riail ghradaí
An tuiseal ainmneach/ cuspóireach	Is maith liom OSSP . Is maith liom an tOSSP . (Is maith liom an tOideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil .)	De ghnáth, deirimid na litreacha leo féin, seachas ainm iomlán an ábhair. Is ainmfhocal firinscneach é oideachas agus mar sin, téann t roimh ó tar éis an ailt an .
An tuiseal tabharthach 	Tá scrúdú againn ar an OSSP inniu.	Réamhfhocal + an + séimhiú ar chonsan (leis an, faoin, ón, ag an, roimh an + urú ar chonsan) Réamhfhocal + an + gan aon rud roimh ghuta.
	Tá scrúdú againn ar an OSSP inniu.	Réamhfhocal + an + séimhiú ar chonsan (leis an, faoin, ón, ag an, roimh an + séimhiú ar chonsan) Réamhfhocal + an + gan aon rud roimh ghuta.
An tuiseal ginideach	Leabhar OSSP Leabhair OSSP	Níl aon ghá le hathruithe anseo.

EOCHAIRFHOCAIL DON OSSP

A		
Achainí 	Liosta fada ainmneacha sínithe, ag lorg beart nó athrú éigin.	
B		
Bulaíocht 	Iompar ionsaitheach gan iarraidh, a tharlaíonn go leanúnach, thar thréimhse ama. Is féidir le bulaíocht tarlú go fisiciúil nó go síceolaíoch.	
C		
Cibearbhulaíocht	Bulaíocht ar dhuine éigin ar líne – sampla de seo is ea postálacha maslacha ar na meáin shóisialta.	
Ciníochas 	Nuair a cheapann duine go bhfuil ciníocha nó grúpaí eitneacha áirithe níos fearr ná grúpaí eile.	

LEABHRÁN TÉARMAÍ

C (ar lean)	
<p>Cinsireacht</p> 	Smacht a choinneáil ar eolas, nó ar thuairimí, a bhfuil cead ag daoine teacht orthu, m.sh. cosc a chur ar leabhar nó scannán.
<p>Coir in aghaidh na daonnachta</p> 	Coir a dhéantar d'aon turas in aghaidh pobal sibhialtach ar bith, agus tarlaíonn fulaingt agus bás mar thoradh uirthi ar scála leathan.
D	
<p>An Dáil</p> 	Tionól d'ionadaithe tofa na hÉireann / príomh-pharlaimint na hÉireann. Tagann siad le chéile i dTeach Laighean, Baile Átha Cliath.
<p>Dídeanaí / dídeanaithe</p> 	Daoine ar gá dóibh a dtír féin a fhágáil, toisc nach bhfuil siad sábháilte ann.
<p>Dínit dhaonna</p> 	An meas atá gach duine i dteideal a fháil ó dhaoine eile
E	
Eitic	Prionsabail mhorálta a mbíonn tionchar acu ar iompar, gníomh agus cur chuige an duine.
F	
Freagracht / freagrachtaí	Rudaí ba chóir duit a dhéanamh, ach nach gcuirtear i bhfeidhm tríd an gcóras dlí.
G	
<p>Géarleanúint</p> 	A bheith an-chruálach le daoine mar gheall ar chine, ar reiligiún, ar pholaitíocht, ar inscne.
H	
<p>Homafóibe</p> 	Dímheas nó leithcheal ar dhaoine aeracha.
I/J/K	
Iarrthóirí tearmainn	Dídeanaithe a bhaineann tír shábháilte amach agus a dhéanann iarratas fanacht sa tír sin, tugaimid iarrthóirí tearmainn mar ainm orthu.

LEABHRÁN TÉARMAÍ

L	
Leochaileach (duine leochaileach)	Gan chosaint / i mbaol.
M	
Mianta 	Rudaí ba mhaith leat a bheith agat, ach ar féidir leat maireachtáil gan iad, m.sh. bróga reatha costasacha, teach saoire.
N	
Náisiún 	Pobal daoine a bhfuil ginealach, stair, tír nó teanga chomónta acu.
Náisiúntacht	An tír agus an pobal as a dtagann d'fhéiniúlacht féin.
O	
Oibleagáidí (dualgais)	Rudaí a chaithfidh tú a dhéanamh chun an dlí a leanúint.
P/Q	
Polaitíocht 	An córas a úsáidtear chun cumhacht agus cinnteoireacht a eagrú i dtír. Tá córas polaitíochta daonlathach againn in Éirinn, rud a chiallaíonn go gcaithimid vótaí ar son páirtithe polaitiúla nó ar son daoine aonair agus labhraíonn na grúpaí / daoine sin ar ár son sa pharlaimint agus iad ag plé dlíthe agus rialacha nua.
Príosúnaigh pholaitiúla	Daoine a chuirtear sa phríosún mar gheall ar a dtuairimí polaitiúla nó a ndearcadh polaitiúil.
Paraimíleatach / paraimíleataigh	Fórsaí míleata nach cuid d'arm oifigiúil tíre iad.
Pobalóir / Duine nó páirtí pobalach	Duine nó páirtí a chuireann dearcadh an ghnáthphobail chun tosaigh le tacaíocht a fhorbairt.
R	
Reifreann 	Vóta ar cheist le freagra "tá/níl". Is féidir le saoránaigh os cionn ocht mbliana déag d'aois vóta a chaitheamh i reifreann. Is gá reifreann a chur ar bun chun an Bhunrecht a athrú.
Riachtanas/riachtanais 	Rudaí a bhíonn de dhíth ort chun go mairfidh tú beo, m.sh. bia nó foscadh / dídean.

LEABHRÁN TÉARMAÍ

S	
<p>Saoránach</p> 	<p>Is saoránach den tír seo tú. Tá cead ag saoránaigh a bheith ina gcónaí anseo, obair a dhéanamh anseo agus vóta a chaitheamh anseo. Tá cearta agus dualgais áirithe ort agus tú i do shaoránach Éireannach.</p>
<p>Socháí</p> 	<p>Pobal, náisiún nó grúpa leathan daoine a bhfuil ceangal, traidisiúin agus cultúr i bpáirt acu.</p>
<p>Soláthar díreach</p>	<p>Nuair is gá do dhaoine a thagann go dtí an tír seo a bheith ina gcónaí in ionaid le lóistín an-bhunúsach, gan áiseanna cócaireachta maithe agus iad ag fanacht ar stádas dídeanaí ó rialtas na hÉireann. Is féidir le daoine a bheith sáinnithe sa chóras seo ar feadh na mblianta.</p>
T	
<p>T.D. / Teachta Dála</p>	<p>Ionadaí poiblí atá ina bhall de Dháil Éireann (Parlaimint na hÉireann).</p>
<p>Caith do vóta!</p> 	<p>Vóta chun daoine a roghnú le hionadaíocht a dhéanamh ar do shon. Bíonn toghcháin áitiúla agus náisiúnta ann.</p>
<p>Trasfhóibe</p>	<p>Dímheas nó leithcheal ar dhaoine trasinscneacha.</p>
U/V/W/X/Y/Z	
<p>Vótáil</p> 	<p>Do thuairim a chur in iúl trí vóta a chaitheamh le linn toghcháin nó reifrinn.</p>
Téarma	Míniú

